

Ingediende amendementen op het verkiezingsprogramma, voorzien van het pre-advies "overnemen"

In het document [Bespreking verkiezingsprogramma](#) staat beschreven dat de wijze van bespreking van de amendementen op het congres van 26 november anders gaat. Doel is: geen of weinig tijd besteden aan zaken waar we het wel over eens zijn, en meer ruimte creëren voor dialoog en debat over zaken waar de meningen over verschillen. Eén van de maatregelen is dat amendementen die door het Landelijk Bestuur (in nauw overleg met de verkiezingsprogrammacommissie) zijn voorzien van het pre-advies "overnemen" in één keer in stemming worden gebracht.

In dit document treft u de amendementsteksten aan die dit pre-advies hebben gekregen. Deze amendementen komen niet in de deelsessies aan de orde. In het plenaire middagprogramma worden ze in één keer in stemming gebracht.

Amendement 1 Het woord 'zwakke of zwakkeren' niet gebruiken, maar gebruik kwetsbaar

Ingediend door: ChristenUnie Amsterdam

Vindplaats: Hst.0, p.4, regelnr. 5, "Uitgangspunten voor een .... tot hun recht komen"

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: zwak = kwetsbaren

Toelichting: Het woord 'zwakke of zwakkeren' niet gebruiken, maar gebruik kwetsbaar. Zwak geeft krachteloosheid aan, maar dat wordt hier niet bedoeld.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Redactionele verbetering

---

Amendement 4 Streven naar meer kwaliteit natuur

Ingediend door: ChristenUnie Amsterdam

Vindplaats: Hst.0, p.6, regelnr. 5, "wij willen een ... niet verder achteruit gaat."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: in plaats van 'niet verder achteruitgaat' : 'weer vooruit gaat'.

Toelichting: 'Niet verder achteruitgaat' spreekt geen ambitie uit om te gaan voor betere kwaliteit (waar mogelijk).

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Inderdaad goed om meer ambitie uit te spreken

---

Amendement 10 0,7% BNP voor zuivere ontwikkelingssamenwerking - 1

Ingediend door: ChristenUnie Haarlem

Vindplaats: Hst.0, p.10, regelnr. 14, "De uitgaven voor.... 0,7% van ons BNP."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: De uitgaven voor zuivere ontwikkelingssamenwerking groeien daarmee weer in de richting van 0,7% van ons BNP.

Toelichting: (NB: dit amendement hangt samen met een amendement op blz. 98 waar een vergelijkbare tekst staat) In het verkiezingsprogramma van 2010 pleitte de ChristenUnie voor een budget voor ontwikkelingssamenwerking van tenminste 0,8% van het BNP met op termijn een geleidelijke groei naar 1%. Hiervan moest tenminste 0,7% zuivere ontwikkelingssamenwerking zijn. In het verkiezingsprogramma 2012 was het uitgangspunt voor het budget tenminste 0,7% en geleidelijk weer groeien naar 0,8%. Van de 0,7% mocht ook geld worden besteed aan milieu- en klimaatdoelen. In het nieuwe verkiezingsprogramma is het uitgangspunt groeien naar 0,7%. Het is lastig om bezuinigingen van de afgelopen kabinetten snel terug te draaien maar de ambitie waar we naar toe willen moet wel onverminderd hoog blijven. Daarom wordt voorgesteld het einddoel aan te scherpen waarbij het aan de fractie wordt overgelaten welk groeitempo reëel is gegeven de andere financiële opgaven.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 14 Dienstrecht als hét alternatief voor de verplichte tegenprestatie

Ingediend door: ChristenUnie Rotterdam

Vindplaats: Hst.1, p.13, regelnr. 15, "Dienstrecht. Naast de dienstplicht introductie....Of als 19 onderdeel van een schuldhulptraject."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Dienstrecht. Naast de dienstplicht introductie van een dienstrecht voor iedereen. Voor werkelozen is het doen van vrijwilligerswerk een toegestane invulling van een verplichte tegenprestatie en vervalt de sollicitatieplicht, mits onderdeel van een traject leidend naar werk. Voor zestigplussers kan in bepaalde omstandigheden het doen van vrijwilligerswerk een alternatief zijn voor werk tot de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Ook kan het dienstrecht een onderdeel zijn van een schuldhulptraject.

Toelichting: Op blz. 13 van het verkiezingsprogramma wordt het begrip dienstrecht geïntroduceerd. Deze term wordt hier drie keer gebruikt in één alinea en verder in het verkiezingsprogramma niet meer genoemd. Het dienstrecht wordt geïntroduceerd als tegenhanger van de dienstplicht en inhoudelijk als een tegemoetkoming voor vrijwilligerswerk tot maximaal twee jaar. Het dienstrecht is in deze vorm een tijdelijke overbrugging van een periode van werkloosheid. Ook mogelijk is het dienstrecht als onderdeel van een schuldhulpverleningstraject.

Wat de ChristenUnie Rotterdam betreft introduceert de landelijke partij met deze term een veelbelovend concept met goed potentieel. Helaas wordt het begrip in dit verkiezingsprogramma vrij mager toegelicht, en er wordt geen verdere invulling aan gegeven. De ChristenUnie Rotterdam zou het begrip graag verder uitgewerkt zien en mag een prominentere plaats in het verkiezingsprogramma krijgen.

Zonder het woord te gebruiken wordt op blz. 56 al een mogelijke uitwerking gegeven, waar vrijwilligerswerk wordt genoemd als mogelijke vervanger van een verplichte tegenprestatie voor een bijstandsuitkering. Vrijwilligerswerk verdient een hogere waardering in onze maatschappij. Vrijwilligerswerk geeft het dagelijkse bestaan betekenis, ritme en de mogelijkheid om contacten te leggen. Daarnaast is het vele malen meer waard om een werkeloze oudere te ontzien in de sollicitatieplicht en in de plaats daarvan tot de pensioengerechtigde leeftijd de mogelijkheid te geven tot het doen van een substantieel aantal uren vrijwilligerswerk.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - wat het LB betreft prima aanvulling van de voorbeelden, die in lijn is met wat we ook zeggen over vrijwilligerswerk op pag 55 ('vrijwilligerswerk naast uitkering' en 'tegenprestatie met nut').

Amendement 15 Verantwoordelijkheid van de overheid

Ingediend door: ChristenUnie Amsterdam

Vindplaats: Hst.1, p.13, regelnr. 30, "De christenunie staat...alleen kan.... dragen."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: en moet

Toelichting: De overheid kan de verantwoordelijkheid niet alleen dragen, maar zou dat ook niet moeten. Door deze woorden toe te voegen wordt duidelijker weergegeven waar de verantwoordelijkheden liggen, en niet omdat de overheid dit niet aan zou kunnen.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Redactie

Amendement 16 ChristenUnie wil een modernere regelgeving t.a.v. de waterschappen

Ingediend door: Het lid VERWEIJ (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.1, p.14, regelnr. 4, "... gemeenten zelf is."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: o Voor een toekomstbestendig waterbeheer wil de ChristenUnie de regelgeving ten aan zien van de waterschappen moderniseren.

Toelichting: Amendement van groep ChristenUnie waterschapsbestuurders:

Modernisering regelgeving waterschappen

De regelgeving van de waterschappen is op dit moment nog erg complex. Dit geldt zowel voor de samenstelling van het waterschapsbestuur als voor de verdeling van de kosten van het waterschap. Voor beide onderwerpen liggen er adviezen om de regelgeving te moderniseren. Voor de samenstelling van het waterschapsbestuur heeft de Adviescommissie Water in 2015 een advies uitgebracht. Voor de modernisering van de verdeling van de waterschapslasten heeft de commissie Klavers in 2016 een advies uitgebracht. De ChristenUnie is voorstander van een eerlijke lastenverdeling en het belonen van goed gedrag. Dus een lagere waterrekening (waterschap en gemeentelijke riolering) voor diegene die zelf maatregelen nemen. Van belang is dat de regelgeving van de waterschappen toekomstbestendig is. De werkwijze van de waterschappen moet ook naar de burgers toe uitlegbaar zijn. Een verdere modernisering is daarom nodig.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Prima aanvulling

Amendement 18 Betere toerustingsmogelijkheden voor (aspirant-) volksvertegenwoordigers

Ingediend door: Het lid KLEIJER (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.1, p.14, regelnr. 20, "na regel 20: (Geen kiesdrempels)"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: • Goed toegeruste (aspirant-) volksvertegenwoordigers zijn belangrijk voor de kwaliteit van het openbaar bestuur. Er moeten daarom meer middelen en mogelijkheden komen voor raadsleden om te werken aan hun vakbekwaamheid.

Toelichting: Het is belangrijk voor de kwaliteit van het openbaar bestuur dat volksvertegenwoordigers goed toegerust zijn voor hun werk. Er moeten daarom meer middelen en mogelijkheden komen voor raadsleden om te werken aan hun vakbekwaamheid. Nu kunnen gemeenten, provincies en Waterschapsbestuurders zelf bepalen welke opleidingen wel of niet vergoed worden en verschilt het budget ook per gemeente/provincie/waterschap. Zo mogen partijgebonden opleidingen vaak niet gedeclareerd worden, terwijl deze juist bijdragen aan waardengedreven politiek. Kandidaat-volksvertegenwoordigers kunnen nog geen gebruik maken van dit budget. Daarom moeten politieke partijen budget krijgen ook de nieuwe lichte volksvertegenwoordigers (aspirant-volksvertegenwoordigers) te werven en op te leiden. Voor toerusting is behalve geld ook tijd nodig. Bij een hogere raadsvergoeding kan een raadslid het zich veroorloven minder betaald werk te doen om structureel meer tijd beschikbaar te krijgen voor ontwikkeling. Met name raadsleden in kleinere gemeenten hebben relatief een lage vergoeding t.o.v. het aantal uren dat zij besteden aan het raadswerk. Daarom moet wat ons betreft bij het vormgeven van een regeling ook dit aspect een plek krijgen. Omwille van de lengte van de toevoeging is dit aspect niet apart benoemd, maar kan hier ook aan gedacht worden bij 'middelen en mogelijkheden'.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 19 Maximale hypotheekrenteaftrekgrens op termijn naar € 500.000

Ingediend door: ChristenUnie Giessenlanden

Vindplaats: Hst.3, p.17, regelnr. 34

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: + Maximaal aftrekbare hypotheekschuld op termijn naar € 500.000.

De hypotheekschuld die in aanmerking komt voor renteaftrek wordt gemaximeerd. Om de gevolgen voor de woningmarkt te beperken, wordt het maximum geleidelijk verlaagd tot € 750.000 de komende kabinetsperiode en op termijn naar € 500.000.

Toelichting: Voorstel staat in relatie tot de onderstaande tekst op Blz81 (regel 31-37)
31 Kopen en huren evenwichtig behandelen. De koop- en huurmarkt moeten
32 evenwichtiger worden bejegend, zodat de kloof tussen kopen en huren in de vrije
33 huursector kleiner wordt. Daarom wordt de hypotheekrenteaftrek sneller en verder
34 afgebouwd naar het nieuwe basistarief dat de ChristenUnie voorstelt (zie de paragraaf
35 over het belastingbeleid). De lagere belasting op arbeid zorgt ervoor dat deze
36 maatregel bij de lage- en middeninkomens niet merkbaar is en voor de hoge
37 inkomens door de historisch lage hypotheekrente slechts in geringe mate.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Dit is in lijn met ons huidige standpunt (staat vermeld in het verkiezingsprogramma 2013-2017)

Amendement 21 verwijderen verwarrende zin over koppeling loon/winst

Ingediend door: ChristenUnie Ermelo

Vindplaats: Hst.3, p.18, regelnr. 34, "Voor ondernemingen is .....de hoogste salarissen"

Wil tekst: weglaten

Tekstvoorstel:

Toelichting: De bedoeling van deze bullet is dat salarissen boven de zgn Balkenendenorm niet meer aftrekbaar zijn van de ondernemingswinst. Prima. Maar de geciteerde zin wekt een andere indruk die niet bedoeld zal zijn, nl dat de hoogste salarissen sterker gekoppeld moeten zijn aan de winst. Dat is iets anders. Wij stellen voor de hele zin weg te laten. Van de strekking gaat dan niets verloren. Een soortgelijke correctie stellen wij voor op blz 54. Dit amendement wordt mede ingediend namens de afdeling Barneveld.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Terechte kritiek

Amendement 22 Ook bijkomende verdiensten topfunctionarissen niet aftrekbaar

Ingediend door: ChristenUnie Haarlem

Vindplaats: Hst.3, p.18, regelnr. 35, "dat salarissen en bonussen hoger dan een ministersalaris"

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: salarissen, bonussen en overige bijkomende verdiensten voor zover hoger dan een ministersalaris

Toelichting: Door dit amendement zijn niet alleen salarissen en bonussen maar ook extra bijdragen aan bijvoorbeeld een pensioenvoorziening van een topfunctionaris voor zover ze hoger zijn dan een ministersalaris niet meer aftrekbaar van de winstbelasting.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Dat was natuurlijk reeds de bedoeling van de tekst, maar het kan natuurlijk geen kwaad dit expliciet te benoemen. Taalkundig klopt het niet helemaal meer; nog maar even naar kijken.

Amendement 24 Belasting makkelijker kunnen we het maken

Ingediend door: ChristenUnie Haarlem

Vindplaats: Hst.3, p.19, regelnr. 26, "en voor bedrijven van 1,5..."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Belasting makkelijker. In beschikkingen moet de berekening van belasting en toeslagen na te rekenen zijn. Het aantal berichten van de Belastingdienst kan worden verminderd door kennisgevingen en facturering samen te voegen.

Toelichting: Beschikkingen van bijvoorbeeld de kinderopvangtoeslag zijn momenteel voor burgers niet altijd na te rekenen doordat de rekenformule niet is opgenomen. Het zou niet nodig moeten zijn dat je voor het narekenen eerst naar een aparte rekentool moet gaan. Ook stuurt de Belastingdienst onnodig veel post doordat kennisgevingen en facturering van elkaar gescheiden zijn. Dit zorgt ook voor een grotere foutgevoeligheid doordat bedragen van kennisgeving en facturering van elkaar kunnen verschillen. Kortom: de belastingdienst kan voor de burger nog makkelijker werken.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Akkoord

Amendement 29 Wijkagenten aanvullen in plattelandsgebieden

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.4, p.21, regelnr. 36, "meer wijkagenten: de...1000 er bij."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Meer wijkagenten: De norm van gemiddeld 1 wijkagent op 5000 inwoners, die fysiek aanwezig kan zijn in de wijk, wordt op dit moment nog niet overal in het land gehaald. Het aantal wijkagenten moet worden aangevuld op die plaatsen waar dat nodig is om deze norm overal in het land te behalen.

Toelichting: De norm van 1 wijkagent op de 5000 inwoners wordt landelijk gezien al wel gehaald. Het punt is dat de norm niet overal in het land wordt gehaald waardoor er plaatsen zijn waar het aantal wijkagenten ver boven de norm ligt (in grote steden) en plaatsen waar deze ver onder het gemiddelde ligt (m.n. het oosten van het land). Dit heeft in die gebieden negatieve effecten voor bijvoorbeeld aanrijtijden en werkdruk van agenten. Zomaar 1000 wijkagenten erbij is daarom niet logisch, het is beter te spreken van gerichte aanvulling op die plaatsen waar het nodig is om de norm en daarmee een standaard veiligheidsniveau door aanwezigheid van agenten te halen.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Prima voorstel

Amendement 30 Meer budget voor PTSS, juist nu door de centralisatie veel persoonlijke aandacht is weggevallen.

Ingediend door: ChristenUnie Limburg

Vindplaats: Hst.4, p.22, regelnr. 5, "zij worden geconfronteerd."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: We willen investeren in personele zorg en de preventie van PTSS, temeer omdat de centralisatie de onderlinge betrokkenheid en support heeft aangetast.

Toelichting: Het huidige totaalvoorstel is sympathiek en heeft goede punten. Toch hakt het totaal niet afgeronde centralisatieproces er in de praktijk heel hard in: er zijn nieuwe verhoudingen doordat politie-agenten plots manager (andere vaardigheden) worden, en vooral de betrokkenheid/zorg is door grotere teams (soms van 30 naar 300) enorm gedaald.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Prima voorstel

Amendement 31 Amendement centrale rol moeders bij voorkomen radicalisering

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.4, p.23, regelnr. 18, "Centrale rol voor...en preventieve maatregelen."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Na: "voor wijkagenten, jongerenwerkers" toe te voegen: "ouders,"

Toelichting: Recent werd het succesvolle programma Oumnia Works in Den Haag uitgebreid. Deze organisatie helpt moeders, die vaak dichter op radicale kinderen zitten dan vaders, signalen herkennen en hen weerbaar te maken tegen alles wat de radicalisering van hun kind(eren) met zich meebrengt. Zodra moeders goed ingelicht en opgeleid zijn, wordt de kans in de toekomst kleiner dat kinderen snel verder radicaliseren. Wellicht onverwacht bleek bijna de helft van het aantal uitreizigers in sommige gebieden in Nederland minderjarige meisjes te zijn. De relatie moeder-dochter heeft dus prioriteit.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Prima, maar met wijziging van moeders in ouders

---

Amendement 33 Eventuele sluiting van Justitiële Jeugdinstellingen (JJI) dient altijd plaats te vinden op basis van inhoudelijke afwegingen en niet op grin

Ingediend door: ChristenUnie Lelystad

Vindplaats: Hst.4, p.24, regelnr. 1, "Het volgende voor"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: * Een eventuele sluiting van Justitiële Jeugdinstanties dient altijd plaats te vinden op basis van inhoudelijke afwegingen en niet op grond van bedrijfseconomische redenen. De aanwezige specialistische kennis in de jeugdinstanties moet hierbij doorslaggevend zijn. Zo wordt voorkomen dat de opgebouwde expertise verloren gaat.

Toelichting: De JJI in Lelystad is een instelling met veel specialistische kennis op het terrein van LVB-problematiek (Licht verstandelijke beperking). Daarom worden hier ook jongeren van andere regio's naar toe verwezen. De JJI van Lelystad is daarnaast een erkende leer-Werkplaats en staat model voor diverse academische werkplaatsen.

Een lerende omgeving dus waar expertise wordt ontwikkeld rond een ingewikkelde doelgroep. Zo'n instelling kan niet zo maar gesloten worden. Dan zou n.l. De in 12 jaar opgebouwde expertise rond deze kwetsbare doelgroep, jongeren met een LVB, verloren gaan. Wij pleiten er dan ook voor dat bij eventueel noodzakelijke sluiting van JJI's dit aspect nadrukkelijk wordt meegenomen in de afweging.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - geen bezwaar

Amendement 34 Amendement leren in de gevangenis

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.4, p.24, regelnr. 9, "Levenslang mét perspectief...een heroverwegingsmoment plaats."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: "Celstraf met perspectief. Celstraffen zijn een leermoment. Als mensen de gevangenis verlaten, willen we dat ze snel kunnen re-integreren. Er wordt daarom gekeken naar hoe bijscholing een nog prominentere rol kan krijgen. Indien levenslang is opgelegd, vindt na 25 jaar een heroverwegingsmoment plaats."

Toelichting: Straffen zonder leren, stelt niks voor. De gevangenis moet een strenge leerschool zijn voor daders van misdrijven. Bij delinquenten die voor langere periode vastzitten, moet dit niet tot stagnering van hun ontwikkeling leiden. Immers, bij vrijlating zal de kans op recidive groot zijn. Dat voorkom je niet met sec gesprekken met een psycholoog of psychiater. Daar past, indien voor rede vatbaar, adequate scholing bij. Een dergelijke sobere vorm van ontplooiing helpt de delinquent na het uitzitten van zijn straf de samenleving in.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Prima idee. Wel nieuw bullit punt toevoegen

---

Amendement 35 Concretisering drugsbeleid

Ingediend door: Het lid ROOSE (COLLECTIEF 10 LEDEN) en ChristenUnie Veenendaal

Vindplaats: Hst.4, p.24, regelnr. 15, "Bestrijding (soft)drugs. Drugsgebruik ... geen coffeeshops toegestaan."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Drugsgebruik is niet onschuldig omdat het leidt tot verslaving en daarbij behorende gezondheidsklachten. Zo zorgt verslaving onder jongeren voor een verslechterd toekomstperspectief van de jonge gebruikers. Het huidige gedoogbeleid heeft ervoor gezorgd dat Nederland als poort van Europa een heel gunstig vestigingsklimaat heeft voor illegale drugshandel. We worden dagelijks geconfronteerd met de ernstige gevolgen daarvan. De ChristenUnie wil het gedoogbeleid volledig afschaffen en alle druggerelateerde criminaliteit met wortel en tak uitroeien. Daarnaast wil de ChristenUnie meer aandacht voor verslavingszorg en begeleiding van gezinnen bij druggerelateerde problematiek.

Toelichting: In Brabant hebben we grote zorg over de huidige aanpak van drugsbestrijding. Die zorg omvat twee belangrijke onderdelen. De eerste is de criminaliteitsbestrijding. Er is in toenemende mate overlast als gevolg van drugs gerelateerde criminaliteit. Daarbij denken we aan dumpingen, afpersen, witwassen door opkopen van vastgoed, afrekeningen en overlast in en rond coffeeshops.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Dit amendement kiest er voor om ons uitgangspunt: stoppen met het gedoogbeleid als uitgangspunt te nemen. Dit laat onverlet het gegeven dat -mocht het gedoogbeleid in Nederland gecontinueerd worden- dat de ChristenUnie het uiterste zal doen om de overlast ervan te beperken (zo worden er geen coffeshops in de buurt van scholen en/ of in woonwijken toegestaan).

Amendement 37 Actieve bestrijding ondermijnende criminaliteit.

Ingediend door: ChristenUnie Capelle aan den IJssel

Vindplaats: Hst.4, p.24, regelnr. 22, "... geen coffeeshops toegestaan."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Bestrijding ondermijnende criminaliteit

De onderwereld maakt gebruik van de bovenwereld door o.a. geld wit te wassen en te intimideren. Deze ondermijning willen wij stevig aanpakken via straf- en bestuursrecht. Daarvoor is nodig dat de

overheid in al haar geledingen samenwerkt en zorgt voor een sluitende aanpak van bijvoorbeeld motorclubs.

Toelichting: Op pag 20, bij de inleiding over vrijheid en veiligheid. Wordt het probleem van ondermijnende criminaliteit als maatschappelijk probleem onderkend. Wij zouden graag zien dat daar een concreet actiepunt tegenover staat, met name waar het geldt de ondermijning en intimidatie door leden van motorclubs.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 38 Verplichte bijdrage drugscriminelen aan fonds opruimen drugsafval

Ingediend door: Het lid PLUG (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.4, p.24, regelnr. 23, ""

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Daders van drugsdumping en productie van drugs worden verplicht een bijdrage te storten in het fonds dat opruimen van afval co-financiert.

Toelichting: Sinds enige jaren is er een fonds waarop aanspraak gemaakt kan worden als tegemoetkoming van de kosten van het opruimen van drugsafval. De kosten voor dit fonds komen uit de reguliere begroting van I&M. Wij vinden dat criminelen op moeten draaien voor de maatschappelijke kosten die gemoeid zijn bij het opruimen van drugsafval. De vervuiler betaalt. Daarom stellen wij voor om het geld voor dit fonds uit de pluk ze-pot gefinancierd moet worden, het geld dat is teruggevorderd van criminelen.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 39 Amendement doelstelling uitstapprogramma's prostitutie

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.4, p.25, regelnr. 4, "landelijk geborgde dekking."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: , met lokale invulling. Bovendien: uitstappen is één, de samenleving instappen is twee. Daarom wordt de doelstelling van de subsidies voor uitstapprogramma's verbreed naar werk vinden, huisvesting, scholing en schuldhulpverlening.

Toelichting: Gemeenten weten vaak veel beter dan de landelijke overheid hoe zij uitstapprogramma's kunnen aanvullen met lokale middelen en voorzieningen. Daarom wordt 'met lokale invulling' toegevoegd. Vooralsnog zijn uitstapprogramma's vooral gericht op het uit de prostitutie halen van slachtoffers. De vervolgstappen zijn vaak nog moeilijk te nemen door hulporganisaties, laat staan door de slachtoffers zelf. Daarom is er binnen de subsidievoorwaarden bijzondere aandacht voor het vinden van werk, huisvesting, scholing en schuldhulpverlening om de slachtoffers weer op de rit te krijgen.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Strikt genomen is dit amendement niet nodig, want er is al ruimte om lokaal invulling te geven en allerlei sociale doelstellingen na te streven binnen dit traject bij mijn weten. Maar ook geen bezwaar tegen.

Amendement 40 Amendement registratieplicht prostituees

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.4, p.25, regelnr. 7, "misbruik te beschermen."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: + Er komt een registratieplicht voor prostituees. Zo voorkomen we dat vrouwen onderdeel blijven van het rondreizend kartel van mensenhandelaren die weten dat, zolang je minder dan 4 maanden op een plek verblijft, je jezelf niet hoeft te registreren.

Toelichting: We willen een verplichte registratie van prostituees. Daarmee schrijf je je in in de personenregistratie van Nederland. Zo wordt het voor handhavers makkelijker om te zien waar een mogelijk slachtoffer woont en werkt. Opvallende verhuispatronen kunnen zo sneller gesignaleerd worden. Op dit moment staan prostituees vaak niet ingeschreven, waardoor ze gemakkelijk binnen vier maanden van stad naar stad en binnen de EU vervoerd cq. verhandeld kunnen worden. Het meer in zicht hebben van prostituees biedt de mogelijkheid aan Pandbrigades, handhavers, OM en andere instanties om vermoede slachtoffers van mensenhandel in het vizier te krijgen.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 41 Ticketfonds

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.4, p.25, regelnr. 27, "opmerkingen of gebaren."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: - Er komt een ticketfonds voor slachtoffers van achterlating in het buitenland.

Toelichting: Elk jaar worden naar schatting 50-100 slachtoffers van achterlating gemeld. Vaak betreft dit vrouwen en kinderen die in het buitenland zonder middelen achtergelaten zijn. Nederland stelt daarom een fonds op waaruit tickets betaald worden om deze slachtoffers terug naar Nederland te halen.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 44 Weglaten onduidelijke zin over impact vluchtelingen op samenleving

Ingediend door: ChristenUnie Haarlem

Vindplaats: Hst.5, p.27, regelnr. 16, "Naar huidige Europese ... in onze samenleving"

Wil tekst: weglaten

Tekstvoorstel:

Toelichting: Voorstel is deze zin te schrappen omdat onduidelijk is wat wordt bedoeld met "huidige Europese maatstaven" en op welke groepen wordt gedoeld met "sommige groepen". De volgende alinea is duidelijk genoeg.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 46 Manen en vrouwen zijn 'gelijkwaardig', niet 'gelijk'

Ingediend door: ChristenUnie Capelle aan den IJssel

Vindplaats: Hst.5, p.30, regelnr. 18, "Maar dat maakt ... en van meningsuiting"

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Maar dat maakt nog niet dat ze de waarden omarmen van gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen, de vrijheid van godsdienst en van meningsuiting

Toelichting: Mannen en vrouwen zijn niet gelijk, wel gelijkwaardig.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 47 Huwelijk meer expliciet benoemen in het hoofdstuk Jeugd en Gezin

Ingediend door: ChristenUnie Barneveld

Vindplaats: Hst.6, p.32, regelnr. 4, "Wij geloven in de grote waarde van het gezin. Het is de..."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Wij geloven in de grote waarde van stabiele huwelijken en van gezinnen. Het gezin is de...

Toelichting: In een programma van een christelijk partij mag het woord "huwelijk" in de context waar het hoort, Jeugd en Gezin, niet ontbreken..

Mede-indiener: afdeling Ermelo

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Goed punt.

Amendement 48 Paragraaf vaderschapsverlof verduidelijk

Ingediend door: ChristenUnie Veenendaal

Vindplaats: Hst.6, p.32, regelnr. 29, "De ChristenUnie voegt .... aan toe."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: De ChristenUnie wil 10 dagen vaderschapsverlof.

Toelichting: • Hebben wij het goed begrepen dat de CU voor 10 dagen vaderschapsverlof is? Dat volgt niet duidelijk uit de tekst, zo ja, dan is ons voorstel :

- Verdubbeling vaderschapsverlof. Het is belangrijk dat vaders er in de eerste

weken kunnen zijn voor hun pasgeboren kind en partner. Het kabinet wil het vaderschapsverlof van 2 dagen verruimen met 3 dagen ouderschapsverlof. De ChristenUnie wil 10 dagen vaderschapsverlof.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 50 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur

Ingediend door: ChristenUnie Veenendaal

Vindplaats: Hst.6, p.33, regelnr. 41, "Is een extra aandachtspunt dus er komt er geen tekst na."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Multi-probleemgezinnen zijn gebaat bij een integrale aanpak waarin betrokken hulpverleningsinstanties nauw samenwerken en daarbij is de aanpak van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur belangrijk.

Toelichting: In de praktijk komt de samenwerking van hulpverleningsinstanties nog onvoldoende tot stand. Dit kost de gemeenschap veel geld en daarbij zullen de multi-probleemgezinnen met de aanpak van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur ook gebaat zijn.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Goede aanvulling

Amendement 54 Het woord 'zwakke of zwakkeren' niet gebruiken, maar gebruik kwetsbaar

Ingediend door: ChristenUnie Amsterdam

Vindplaats: Hst.7, p.36, regelnr. 17, "Het is onacceptabel ... dan hun leeftijdsgenoten."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: ipv 'zwakkere' het woord 'kansarme' gebruiken

Toelichting: zie opmerkingen tav pag 4 regel 5

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 55 Praktijkschool zijn niet lager

Ingediend door: ChristenUnie Amsterdam

Vindplaats: Hst.7, p.36, regelnr. 24, "scholen die zich... gezien als lager.praktische vaardigheden worden"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: onterecht

Toelichting: Door toevoeging van het woord 'onterecht' onderstreept de CU juist dat zij de praktijkscholen niet ziet als 'lager'.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 56 Rol van ouders in onderwijs

Ingediend door: ChristenUnie Amsterdam

Vindplaats: Hst.7, p.36, regelnr. 30, "Leraren en schoolleiders ... van onze kinderen.schoolleiders zetten zich"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: in nauwe samenwerking met ouders

Toelichting: De betrokkenheid van de ouders is cruciaal in de resultaten die de leerlingen op school (en daarbuiten) behalen (leeropbrengst is tussen de 50-90% hoger als ouders nauw betrokken zijn). Op dit moment worden de ouders bijna niet genoemd in dit hoofdstuk en dat is hier een gemiste kans. Zeker omdat CU verantwoordelijkheid en voorbeeldrol hoog in het vaandel heeft staan.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 57 Het woord achterstandsleerling anders formuleren

Ingediend door: ChristenUnie Amsterdam

Vindplaats: Hst.7, p.38, regelnr. 6, "in onderwijs aan... en vluchtelingenkinderen."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: In plaats van 'achterstandsleerlingen' : 'leerlingen uit kansarme milieus'

Toelichting: Het woord achterstandsleerling is verwarrend: wordt hierin bedoeld dat het kinderen zijn met een leerachterstand of een achterstand omdat het uit een bepaalde sociale groep afkomstig zijn. Vandaar de oplossing om te komen met de vervangende tekst.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 58 Amendement minder nadruk rendement basisonderwijs

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.7, p.36, regel 33. Achter het zinsdeel: "De ChristenUnie wil minder regels (...)"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Minder nadruk op 'rendement', meer ruimte voor ontplooiing en brede vorming.

Toelichting: Ons basisonderwijs is nog teveel gestoeld op rendement behalen. Vanaf groep één worden leerlingen al door de mallemlolen van toetsen gehaald. Toetsing van cognitieve vaardigheden

kan belangrijk zijn, maar meer aandacht voor ontplooiing doet recht aan talenten die je met een toets niet kan meten.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 61 Onderzoek met maatschappelijke impact

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.7, p.39, regelnr. 23, "eneen impuls geven aan... grote maatschappelijke impact."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: en een impuls aan multidisciplinair, wereldwijd toonaangevend onderzoek, dat grote maatschappelijke impact beoogt.

Toelichting: We denken dat de intentie moet zijn dat onderzoekers de maatschappelijke impact van hun werk duidelijk maken in plaats van de inhoud exclusief door de politiek voor te schrijven.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 62 Balans tussen onderwijs en onderzoek

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.7, p.39, regelnr. 27, "De ChristenUnie wil...beroepenveld te verankeren.gekoppeld aan onderzoek."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: De ChristenUnie wil minder massastudies en massacolleges en wil de financiering aantrekkelijker maken voor universitair onderwijs dat sterk is verweven met wetenschap. Daarbij horen ook topdocenten gewaardeerd en beloond te worden voor kwalitatief goed onderwijs. Onderwijs is geen bijzaak, maar een kerntaak. Het praktijkgericht onderzoek aan de HBO's krijgt de ruimte om zichzelf verder te profileren en zijn meerwaarde voor het beroepenveld te verankeren.

Toelichting: Een carrièrestap aan de universiteit wordt momenteel afgerekend aan de hand van indicatoren met betrekking tot onderzoek en de wetenschappelijke bijdrage van onderzoekers en docenten. De kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding van studenten en promovendi telt daarin nauwelijks mee. Deze eenzijdig focus moet ongedaan worden gemaakt door ook op basis van een goede bijdrage aan het onderwijscurriculum carrièrestappen te kunnen zetten. Onderwijs moet dus volwaardig meetellen in het tenure-track systeem. Dit is van belang voor de kruisbestuiving tussen wetenschap en onderwijs, voor het vertalen van onderzoek naar onderwijs en maatschappij en voor een kwalitatief goede universitaire opleiding die de maatschappelijke kosten die gemaakt worden rechtvaardigt.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 63 Internationale toponderzoekers geen doel op zich

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.7, p.39, regelnr. 31, "Behouden en aantrekken...de wetenschap staan."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Behouden en aantrekken van internationale toponderzoekers en topdocenten. Zo krijgen meer studenten inspirerende en toonaangevende docenten, die in de frontlinie van de wetenschap staan. Hiervoor moet een goede infrastructuur aanwezig zijn.

Toelichting: Het moet geen doel op zich zijn om internationale toponderzoekers te betalen vanuit ons belastinggeld, maar onderzoek dat relevant en impactvol is (of evident kan zijn) voor de Nederlandse maatschappij. Daarnaast is het uitvoeren van toponderzoek een ander vak dan het geven van onderwijs en het begeleiden van studenten. De beste en meest inspirerende docenten hoeven dus niet de beste onderzoekers te zijn (en visa versa). Ook is het voor het investeren in toponderzoek niet nodig om daar de beste individuele onderzoekers voor aan te trekken, maar investeren in de juiste infrastructuur, teamverbanden en een goede verdeling tussen promovendi, universitair docenten en hoger ingeschaalde universitaire werknemers. Als laatste zijn toponderzoekers bij uitstek goed in het verwerven van voldoende (vaak internationale) fondsen voor de eigen onderzoekslijn en is dus eerder het behouden en investeren in opkomende of niche-onderzoekers aan de orde.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 64 Voer casemanager bij complexe zorg in

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.8, p.45, regelnr. 26, "De ChristenUnie wil...mogelijk ontzorgd worden"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: ...door in alle zorgwetten toegankelijke clientondersteuning te organiseren.

Toelichting: Perspectief doet dit voorstel om ouders te ondersteunen in de complexe zorg voor hun kinderen, naar voorbeeld van de succesvolle casemanager dementie. Door een casemanager complexe zorg aan te stellen kunnen ouders vrijgesteld worden van administratieve bijkomstigheden en hun aandacht besteden aan hun zorgbehoevende, meervoudig beperkte kinderen en hun gezin. Perspectief laat de precieze invulling over aan de ChristenUnie, maar denkt desgewenst graag mee.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 72 Scholingsbeurs voor iedereen

Ingediend door: ChristenUnie Haarlem en Rotterdam

Vindplaats: Hst.9, p.52, regelnr. 20, "Er zijn onnodige ... vooruit te komen"

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Er zijn onnodige verschillen tussen scholingskansen van werknemers om vooruit te komen

Toelichting: (NB: dit amendement wordt dus door 2 afdelingen ingediend. Helaas biedt het webformulier deze optie niet. Verder hangt dit amendement samen met amendementen op blz. 40 en 53 waar dit zelfde punt genoemd staat)

Voor alle werkenden is het van belang dat ze zich kunnen blijven ontwikkelen. Voor werkenden met een (V)MBO -opleiding zijn de scholingskansen momenteel vaak beperkt. Voor werkenden met een HBO- of WO-opleiding zijn ze sterk afhankelijk van CAO's of de gunsten van werkgevers.

Met dit amendement wordt het belang van een leven lang leren voor iedereen benadrukt en wordt ook voorkomen dat wordt gesproken over hoger- en lager opgeleiden. Deze termen zijn onwenselijk omdat (V)MBO-opleidingen minstens net zo belangrijk zijn als theoretische opleidingen.

Zie ook het amendement "Schrapp onderscheid hoger- en lager opgeleid"

Zie verder: <http://www.cusgprotterdam.nl/2016/10/28/vanaf-nu-spreken-we-alleen-nog-praktisch-en-theoretisch-geschoolden/>

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Redactionele verbetering

---

Amendement 74 eerlijk belonen ipv loon naar werken

Ingediend door: ChristenUnie Ede

Vindplaats: Hst.9, p.54, regelnr. 4, "loon naar werken"

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: eerlijk belonen

Toelichting: De titel suggereert dat het leven primair om werken gaat en welvaart boven welzijn. In onderstaande tekstgedeelte gaat het over eerlijk belonen in plaats van het stimuleren van meer werken en meer loon. De titel Éerlijk belonen is consistent met het volgende kopje: eerlijk werken voor iedereen.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 75 verwijderen verwarrende zin over koppeling loon/winst

Ingediend door: ChristenUnie Ermelo

Vindplaats: Hst.9, p.54, regelnr. 26, "Koppel loon en .....de hoogste salarissen(zie hoofdstuk belastingstelsel)...."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Beperking aftrekbaarheid topsalarissen (= vet kopje)

Toelichting: Zie toelichting op amendement inzake blz 18 regel 34.

Dezelfde verwarrende formulering komt hier voor. Wij stellen voor deze te vervangen door het kopje "Beperking aftrekbaar topsalarissen", wat de bedoeling wél goed weergeeft.

Vraag: wat wordt bedoeld: dat het hele salaris niet aftrekbaar zal zijn, of alleen het gedeelte boven de Balkenendenorm? Dit kan misschien nog verduidelijkt worden.

Dit amendement wordt mede ingediend namens de afdeling Barneveld.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Zie 31

Amendement 76 Kortere werktijden en demotie voor ouderen normaler en makkelijker

Ingediend door: ChristenUnie Rotterdam

Vindplaats: Hst.9, p.55, regelnr. 1, "Goed werk voor ouderen."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Nu ouderen langer doorwerken, moeten ze dat kunnen doen in een vorm die bij hen past. Kortere werktijden en demotie inclusief een daarop aangepast inkomen moet normaler en makkelijker worden. De overheid geeft het goede voorbeeld door hierop aan te sturen in het overleg met de sociale partners.

Toelichting: We werken steeds langer door. Tegelijk zien we dat werkgevers niet erg genegen zijn oudere werknemers in dienst te nemen of te willen houden. Dat komt onder andere door de (al dan niet gevoelsmatig) hoge loonkosten van ouderen in verhouding tot hun arbeidsproductiviteit. Om ervoor te zorgen dat er werk is dat past bij ouderen en tegelijk ook werkgevers uitnodigd om ouderen in dienst te nemen en te houden, zou het goed zijn als zaken als korter werken en geplande demotie mogelijkheden zijn waar werkgever en werknemer in onderling overleg voor kunnen kiezen, inclusief het aanpassen van het inkomen. Dit vraagt een cultuuromslag. Het komt nu maar al te vaak voor dat oudere werknemers 'boventallig' worden verklaard met bijbehorende 'regeling'. Dit voelt als uitrangeren voor de werknemer en is duur voor de werkgever. Kiezen om een stap terug te doen in aantal uren, inkomen en verantwoordelijkheden zou meer vanzelfsprekend mogen worden dan het nu is. De overheid zou, als grootste werkgever van het land, een onderscheidende bijdrage aan deze cultuuromslag kunnen leveren. Hiertoe zijn afspraken met de sociale partners nodig.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Kortere werken en demotie voor ouderen normaler en makkelijker maken vinden we een goede toevoeging aan het programma.

Amendement 77 Amendement discriminatie o.b.v. kinderswens/zwangerschap

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.9, p.55, regelnr. 9, "Nog te vaak...rol in sollicitatieprocedures"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Toevoegen achter "zaken als geslacht":
"kinderswens/zwangerschap"

Toelichting: Een kinderswens wordt voor sommige werkgevers gezien als een last of reden om een potentiële werknemer af te wijzen tijdens de sollicitatieprocedure. Een kinderswens of het dragen van een kind mogen nooit reden zijn voor afwijzing.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Prima punt

Amendement 78 Amendement geen quota voor positieve discriminatie

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.9, p.55, regelnr. 11, "mogelijk te maken."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: , maar niet door het opleggen van quota.”

Toelichting: Arbeidsmarktdiscriminatie willen we graag voorkomen. Quota zijn echter niet de oplossing. Quota zorgen ervoor dat we potentiële werknemers niet meer primair beoordelen op hun kunnen en vaardigheden. Dat moeten we voorkomen. Dit amendement zorgt ervoor dat we als ChristenUnie dicht bij echte oplossingen blijven die arbeidsmarktdiscriminatie bij de bron aanpakken.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Prima toevoeging

Amendement 79 Amendement actieplan uitbuiting

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.9, p.55, regelnr. 28, "toe te passen."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: “Bovendien gaat zwart werk niet in de laatste plaats gepaard met uitbuiting.”

Toelichting: Uitbuiting is een onderbelicht probleem wat alles te maken heeft met beperkte politiecapaciteit. Helaas komen te vaak nog berichten in het nieuws over mannen en vrouwen die zijn aangehouden voor uitbuiting. We zien met name MOE-landers en migrantenwerkers uit Zuid-Azië die, soms onbewust, uitgebuit worden. Hun leef- en werkomstandigheden zijn schrijnend. Dat kan niet. Iedereen verdient dezelfde borging van kwalitatief hoge leef- en werkomstandigheden.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 86 Norm toevoegen betaling centrale overheid

Ingediend door: ChristenUnie Veenendaal

Vindplaats: Hst.10, p.61, regelnr. 23, "richting mkb-bedrijven."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: De centrale overheid en aan haar gelieerde overheden (ZBO's en Inspecties) betalen ten minste 90% van de openstaande facturen binnen 30 dagen.

Toelichting: Norm toevoegen.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Goede aanscherping

Amendement 87 Toekomstige generaties

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.10, p.61, regelnr. 37, "te maken krijgen."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: + Regels laten voldoen aan toekomstgerichte duurzaamheidscriteria. Nog te vaak is nieuwe wet- en regelgeving onvoldoende toekomstbestendig en wordt er onvoldoende rekening gehouden met de lange termijn gevolgen voor generaties na ons. De ChristenUnie wil dat dit via duurzaamheidscriteria getoetst wordt door een onafhankelijke organisatie, bijvoorbeeld door het te borgen in het bestaande instituut ombudsman.

Toelichting: Wet- en regelgeving heeft vaak lange tot zeer lange termijn consequenties. Perspectief wil dat het belang van generaties die na ons ook een leefbare aarde moeten erven meegewogen wordt in beleidsvorming en wetgevingstrajecten. Ook het VP spreekt zich hierover uit door erop te wijzen dat "regels flexibel genoeg en toekomstgericht zijn" (p. 59) Het behartigen van specifieke zienswijzen is al meermalen geregeld via ombudspersonen, zoals de kinderombudsman en de nationale ombudsman en in onder andere Hongarije en Schotland via een ombudspersoon voor de toekomst. Wij zien dit ook voor Nederland als een goede manier om de overheid gevraagd en ongevraagd aan te spreken op de langere termijn impact van de door haar voorgestelde wet- en regelgeving en daar suggesties voor te doen. Dit is vooral van belang wanneer onomkeerbare schade dreigt te ontstaan door het (niet) invoeren van beleid, bijvoorbeeld op het gebied van klimaatmitigatie en milieu. Zie ook: <http://www.volkskrant.nl/opinie/jongerenpartijen-willen-ombudspersoon-voor-toekomstige-generaties~a4320090/>

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 88 aandacht voor speciale regio's met sterke kennishubs zoals regio FoodValley en Brainport Eindhoven.

Ingediend door: ChristenUnie Ede

Vindplaats: Hst.10, p.62, regelnr. 12, "het innovatiebeleid geven"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: ...en aandacht voor speciale regio's met sterke kennishubs zoals regio FoodValley en Brainport Eindhoven. Deze kennishubs moeten 'de ruimte' krijgen om concepten zoals een World Food Center met voortvarendheid te kunnen ontwikkelen.

Toelichting: Toelichting: De nadelen van het topsectorenbeleid worden in de tekst benoemd, te weinig aandacht voor het MKB. De voordelen van het topsectorenbeleid blijkt uit de focus die een aantal regio's hebben aangebracht in hun economische ontwikkeling en aantrekkelijkheid. Nederland is de tweede agrofood exporteur ter wereld. Toch ontbreekt een centrum waar al die innovaties op een aantrekkelijke manier aan het publiek en de bedrijven getoond worden. Initiatieven om de kennis en innovatie op het gebied van voedsel voor een breed publiek toegankelijk te maken verdient ondersteuning.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 90 Naast aandacht voor Noord Nederland dient er ook aandacht te zijn voor andere innovatieve regio's

Ingediend door: ChristenUnie Ede

Vindplaats: Hst.10, p.63, regelnr. 20, "in Noord Nederland"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: en regio's als FoodValley, Twente en Brainport Eindhoven.

Toelichting: Naast aandacht voor Noord Nederland dient er ook aandacht te zijn voor andere innovatieve regio's

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 91 Dumping door EU lidstaten voorkomen

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.10, p.63, regelnr. 26, "maakindustrie tegen dumping"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Daarnaast spant de EU zich in om dumping door EU lidstaten zelf ook te voorkomen.

Toelichting: Om te voorkomen dat EU lidstaten zomaar hun producten elders dumpen moet de EU ook hier tegen op treden. Het willen voorkomen dat China producten hier dumpst, terwijl we zelf wel producten elders zouden mogen dumpen moet voorkomen worden om daadwerkelijk een gelijk speelveld voor een wereldwijd functionerende markt te creëren.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 92 meer draagvlak d.m.v. inschakelen vakbonden

Ingediend door: ChristenUnie Haarlem

Vindplaats: Hst.10, p.65, regelnr. 29, "We promoten leer-werktrajecten via onder andere werkgeversorganisaties"

Wil tekst: weglaten

Tekstvoorstel: de tekst "via onder andere en werknemersorganisaties" weglaten

Toelichting: Arbitrair om alleen werkgeversorganisaties te noemen. Draagvlak is nodig en dat kan ook via andere organisaties.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 93 Aanscherping Sociaal Ondernemerschap

Ingediend door: Het lid VAN VEELLEN (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.10, p.65, regelnr. 33, "Social return wordt.....onder de aanbestedingkans bij overheidsinkoop."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Social return wordt een essentieel onderdeel bij alle inkopen van de hele publieke sector, ook onder de aanbestedingsgrens. Ook bij opdrachten volgens de Best Value Procurement methode wordt social return meegewogen.

Toelichting: De eerste alinea van dit stuk beperkt nu eea tot het rijk, terwijl bij sociaal ondernemerschap juist ook gemeente en provincie en overige publieke sectoren van belang zijn. Graag aanscherping dus.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 94 Garantie deposito blijft 100.000 euro

Ingediend door: ChristenUnie Haarlem

Vindplaats: Hst.10, p.66, regelnr. 27, "De garantie wordt verlaagd naar 50.000 euro."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Voor de bankencrisis was de depositogarantie 20.000 en voor de volgende 20.000 90%. Om tijdens de crisis het vertrouwen in het bankensysteem te behouden is dit verhoogd naar 100.000. Deze verhoging was bedoeld als tijdelijke maatregel. We moeten een keer terug richting normalere proporties. De garantie wordt daarom verlaagd naar 50.000 euro.

Toelichting: Er wordt in de huidige tekst geen reden gegeven voor verlaging van de garantie binnen het depositogarantiestelsel. .

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Terechte verduidelijking. Onder andere de Commissie De Wit raadde dat reeds in 2012 aan. Bovendien wordt tussen de 85 en 90% van de Nederlandse deposito's gedekt met een garantie van 50.000.

Amendement 95 De WUR heeft al bewezen een bijdrage te leveren aan het voedselvraagstuk.

Ingediend door: ChristenUnie Ede

Vindplaats: Hst.10, p.67, regelnr. 11, "met het gerenormeerde....vraagstuk van voedselzekerheid"

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Met het gerenommeerde instituut Wageningen University & Research Centre levert Nederland een belangrijke bijdrage aan het wereldwijde vraagstuk van voedselzekerheid.

Toelichting: De WUR - al 11 maal uitgeroepen tot beste Universiteit in Nederland - heeft bewezen een bijdrage te leveren aan het voedselvraagstuk.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 96 luchtkwaliteit rondom stallen te verbeteren. Daartoe bestaande emissiereducerende technieken breder toepasbaar maken en innovaties faciliteren

Ingediend door: ChristenUnie Ede

Vindplaats: Hst.10, p.68, regelnr. 27, "er is geen directe...verder te verbeteren"

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Geen wet dierenaantallen. De Wet dierenaantallen wordt niet ingevoerd. Er is geen directe relatie tussen aantallen dieren in een stal en de volksgezondheid. Wel leidt de hoge hoeveelheid fijnstof concentraties in de nabijheid van pluimveebedrijven tot luchtwegaandoeningen. Veehouderij, overheid en kennisinstellingen moeten gezamenlijk stappen zetten om de luchtkwaliteit rondom stallen te verbeteren. Daartoe willen we bestaande emissiereducerende technieken breder toepasbaar maken en innovaties op dit vlak faciliteren om sneller tot praktijktoepassing te komen.

Toelichting: De uitstoot uit stallen van bijvoorbeeld fijn stof is niet direct gerelateerd aan het aantal dieren, maar meer nog aan het gebruikte stalsysteem. Zo stoten biologische kippen veel meer fijn stof uit dan kippen in een gesloten stalsysteem. Hoge fijnstofconcentraties hebben een nadelig effect op de volksgezondheid. Innovaties van de stalsystemen worden tegengewerkt door bestaande lijstje van toegestane stalsystemen. Slechts voor bestaande systemen kan een boer vergunning krijgen. Ontwikkeling van nieuwe betere technieken wordt daardoor gefrustreerd. Bestaande technieken die in bijv. Duitsland toegepast worden en gecertificeerd zijn, zou je hier ook willen toepassen. Het gat van theorie/proef naar praktijk is nu groot en de stap duurt lang. De innovaties die al wel bekend zijn komen niet verder en hebben een zetje naar de praktijk nodig. Faciliteren kan door meetmethoden te versimpelen en de wijze van 'toelaten op de markt' te veranderen zodat de bedrijven hun 'patent' houden.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 98 Bescherming kwetsbare mariene gebieden

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.10, p.73, regelnr. 2, "... toevoegen van beheersplannen."

Wil tekst: wijzigen en toevoegen

Tekstvoorstel: + Sluiten van visgebieden niet gewenst.

Bij de planning van windmolenparken op zee, booreilanden en andere menselijke activiteiten moet rekening gehouden worden met de belangen van de vissers door in te zetten op multifunctioneel gebruik.

+ Nieuwe natuurgebieden op zee altijd in overleg met de visserij.

De komende periode wordt vastgesteld op welke manier de Natura2000 gebieden op zee worden beschermd. Deze mariene ecosystemen zijn intrinsiek het beschermen waard, essentieel voor een gezonde Noordzeenatuur en behoud van biodiversiteit. Daarom streven we in overleg met de betreffende sectoren naar een effectief beschermingsregime in kwetsbare mariene gebieden

Toelichting: Bij het invullen van Natura2000 gebieden moet samen met alle belanghebbenden worden bekeken welk beschermingsregime en technische maatregelen het meest effectief zijn. Dit kan een gedeeltelijke sluiting inhouden, maar ook het onder bepaalde voorwaarden toelaten van activiteiten van sectoren zoals de visserij, energiewinning of defensie. Uiteraard moet het historische, culturele en economische belang van de visserij meegewogen worden wanneer overgegaan wordt tot het sluiten van een deel van hun huidige visgebied.

Het eerste deel is gewijzigd, het tweede deel is nieuw.

Amendement 106 Landelijke steun uitspreken voor gemeentelijke milieuzones

Ingediend door: Het lid BAAS (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.11, p.78, regelnr. 12, "elektriciteit of waterstof"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Het instellen van milieuzones door gemeenten draagt bij aan CO2-reductie in stedelijk gebied. Deze maatregel kan door gemeenten worden ingezet en wordt landelijk ondersteund door de grondslag voor deze gemeentelijke milieuzones terug te brengen in het Verkeersreglement.

Toelichting: De Kamer heeft eind 2015 een VVD-motie aangenomen om de grondslag voor gemeentelijke milieuzones in het Verkeersreglement op te heffen, omdat milieuzones een last voor burgers en ondernemers zouden zijn. Milieuzones zijn echter een goede maatregel om vervuilende auto's te weren uit stedelijk gebied en zo bij te dragen aan CO2-reductie. In diverse gemeenten maakt de lokale ChristenUnie-fractie zich hard voor dergelijke milieuzones, en daarbij is landelijke steun hard nodig. Daarom dit voorstel om de grondslag voor milieuzones weer terug te brengen in het Wegenverkeersreglement.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Het is goed om gemeentes op vlak van luchtkwaliteit te ondersteunen. Dit amendement zorgt voor een verankering in het landelijk geldend Verkeersreglement en kan dus overgenomen worden.

Amendement 108 CO2 beprijzing binnenvaart

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.11, p.78, regelnr. 30, "CO2-beprijzing luchtvaart...met de grenseffecten."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: CO2-beprijzing luchtvaart en scheepvaart in Europees verband met een positieve uitzondering voor kleine schippers en de relatief duurzame binnenvaart. Zo wordt vervuilende uitstoot tegengegaan, waarbij rekening wordt gehouden met de grenseffecten en de grote bijdrage van vervoer over water in het tegengaan van de CO2 last van transport.

Toelichting: Met name de binnenvaart is naar haar aard vele malen zuiniger dan wegtransport. Om daar weer meer gebruik van te maken is het noodzakelijk dat aantrekkelijker te houden dan vervoer over weg of door de lucht. Door dit nu nog niet te beprijken kan de overheid bijdragen aan (het voorkomen van) de modal shift in vrachtvervoer. Dit is extra urgent voor kleine ondernemers op de binnenvaart omdat de varende vloot gemiddeld veel ouder is dan vrachtwagens en hogere investeringen vraagt om CO2-reductie te bewerkstelligen (dus alleen beprijken binnen redelijke kosten voor met name individuele schippers en kleine ondernemers). Nieuwbouw van binnenvaartschepen zou wel aan per direct aan strikte duurzaamheidseisen moeten voldoen.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 109 Inzt op veilig en verantwoord verkeersgedrag

Ingediend door: ChristenUnie Amsterdam

Vindplaats: Hst.11, p.78, regelnr. 33, "... gehouden met de grenseffecten."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Verkeerseducatie: er wordt ingezet op verkeers- en mobiliteitseducatie gericht op veilig, verantwoord en vlot gebruik van vervoersmiddelen.

Toelichting: De rode lijn in deze paragraaf is dat verkeersdeelnemers verantwoord moeten omgaan met verkeer (duurzame keuze), veilig (minder ongevallen) en vlot (minder opstoppingen). Het dient vandaar ook juist de aandacht om verkeersdeelnemers op deze punten meer toe te rusten dan op dit moment gebeurt. De doelstellingen van 50% minder verkeersdoden en -gewonden zal anders nooit kunnen worden gehaald. De infrastructuur is al (redelijk) op orde. Flinke inzet op het verkeersgedrag is cruciaal.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 110 Geen toeslag op HSL

Ingediend door: ChristenUnie Werkendam

Vindplaats: Hst.11, p.79, regelnr. 20, "... oplossen van verstoringen."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Geen toeslag op HSL. De toeslag voor de HSL-Zuid vervalt nu deze onderdeel is geworden van het hoofdrailnet.

Toelichting: De HSL is vanaf 2015 geïntegreerd in het hoofdrailnet, hier passen geen aparte toeslagen bij. De HSL toeslag is ook onhandig voor reizigers omdat deze langs een aparte toeslagzuil moeten. De reistijden tussen Zeeland / West-Brabant en Schiphol zijn de laatste jaren toegenomen. Er is wel een snellere verbinding over de HSL door over te stappen in Rotterdam op IC Direct over de HSL maar hiervoor geldt een toeslag. Reizigers moeten dus extra betalen of langer onderweg zijn dan vroeger. Daarnaast is een toeslag ook niet gerechtvaardigd omdat de reistijd over de HSL vergelijkbaar is met intercity's elders in Nederland. De reistijdwinst komt namelijk vooral door de kortere afstand door het Groene Hart en veel minder door de hogere snelheid van de treinen. De HSL toeslag is al afgeschaft tussen Rotterdam en Breda en geldt daardoor alleen nog maar tussen Rotterdam en Schiphol. Het is niet eerlijk dat reizigers tussen Breda en Rotterdam voor dezelfde snelle trein geen toeslag moeten betalen maar tussen Rotterdam en Schiphol wel. Tenslotte gaat de Beneluxtrein Amsterdam-Schiphol in de nabije toekomst over de HSL rijden. Deze trein is altijd bedoeld als een toeslagvrije trein naast de duurdere Thalys.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 112 ChristenUnie wil veilige vaarroutes voor recreatie- en beroepsvaart en

Ingediend door: Het lid VERWEIJ (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.11, p.83, regelnr. 26, "Hoge bruggen, brede ..... robuuster te maken."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Veilige vaarroutes. Gezorgd wordt voor veilige vaarroutes, bijvoorbeeld door recreatie- en beroepsvaart te scheiden. Er wordt geïnvesteerd in bruggen, sluisen en kanalen om het vaarwegennetwerk robuuster te maken en om wachttijden te reduceren.

Toelichting: Amendement uit groep van ChristenUnie waterschapsbestuurders:
Het aspect veiligheid is voor de ChristenUnie een belangrijk thema. Op vaarwegen zijn er nog regelmatig incidenten tussen recreatievaart en de beroepsvaart. Door deze verkeersstromen te scheiden wordt de vaarweg veiliger. Denk ook aan een goede verkeersbegeleiding op de knooppunten. In de oorspronkelijke tekst kwam het belang van de recreatievaart niet aan bod. De ChristenUnie wil naast het belang van de circa 10.000 binnenvaartschippers ook opkomen voor de belangen van de recreatievaart (circa 400.000 recreatievaartuigen). Op drukke punten kan bijvoorbeeld een oude sluis worden gebruikt voor de recreatievaart terwijl parallel voor de beroepsvaart een nieuwe sluis worden aangelegd. Dit is gunstig voor zowel de veiligheid als de doorstroming.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Mooi voorstel door een groep waterschapbestuurders.

Amendement 116 Tekstverbetering veilige grenzen Israël

Ingediend door: ChristenUnie Capelle aan den IJssel

Vindplaats: Hst.13, p.95, regelnr. 15, "Die vrede komt ... accepteren en erkennen."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Die vrede komt alleen dan in zicht als Israël zich in het nederzettingenbeleid opstelt met oog voor de belangen van de Palestijnen en als de Palestijnen Israël als staat zonder voorwaarden vooraf accepteren en erkennen.

Toelichting: De bedoeling van de oorspronkelijke tekst was juist, maar door de formulering struikelen lezers over deze tekst. Veranderen van de volgorde van woorden in de zin handhaaft de bedoeling, maar maakt de tekst toegankelijker.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Redactioneel

Amendement 117 Schrap benaming hoger en lager opgeleid

Ingediend door: ChristenUnie Rotterdam en Haarlem

Vindplaats: Hst.13, p.97, regelnr. 31, "Veel jonge eilanders ... keren niet terug"

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Veel jonge eilanders vertrekken naar het buitenland voor vervolgonopleidingen en keren niet terug

Toelichting: (NB Dit amendement wordt ingediend namens 2 afdelingen. Helaas biedt het webformulier deze optie niet. Eerste indiener is ChristenUnie Rotterdam.)
De term laagopgeleiden wekt de suggestie alsof de bijdrage en kennis van meer praktisch geschoolden van minder waarde is voor de samenleving. Het is beter voortaan te spreken van

praktisch en theoretisch geschoolden. Zo tonen we ook in onze bewoording waardering voor de talenten van ieder individu.

Zie ook het amendement "Scholingsbeurs voor alle werkenden".

Zie verder: <http://www.cusgprotterdam.nl/2016/10/28/vanaf-nu-spreken-we-alleen-nog-praktisch-en-theoretisch-geschoolden/>

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 118 0,7% BNP voor zuivere ontwikkelingssamenwerking - 2

Ingediend door: ChristenUnie Haarlem

Vindplaats: Hst.13, p.98, regelnr. 30, "Groeien naar 0,7% .... de oorzaken van migratie."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Groeien naar zuivere 0,7% van het BNP, deze kabinetsperiode minimaal 1 miljard per jaar er structureel bij.

Toelichting: (NB: Dit amendement hangt samen met een amendement op blz. 10 waar een vergelijkbare tekst staat) In het verkiezingsprogramma van 2010 pleitte de ChristenUnie voor een budget voor ontwikkelingssamenwerking van tenminste 0,8% van het BNP met op termijn een geleidelijke groei naar 1%. Hiervan moest tenminste 0,7% zuivere ontwikkelingssamenwerking zijn. In het verkiezingsprogramma 2012 was het uitgangspunt voor het budget tenminste 0,7% en geleidelijk weer groeien naar 0,8%. Van de 0,7% mocht ook geld worden besteed aan milieu- en klimaatdoelen. In het nieuwe verkiezingsprogramma is het uitgangspunt groeien naar 0,7%. Het is lastig om bezuinigingen van de afgelopen kabinetten snel terug te draaien maar de ambitie waar we naar toe willen moet wel onverminderd hoog blijven. Daarom wordt voorgesteld het einddoel aan te scherpen waarbij het aan de fractie wordt overgelaten welk groeitempo reëel is gegeven de andere financiële opgaven. Voorts repareert dit amendement een taalfout (structureel moet structureel zijn).

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 121 Kleine correcties alinea defensie

Ingediend door: Het lid PALM (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst. 13, p.101, regelnr.28 ev, "Voor de verdediging...(Syrië, Irak, Mali)."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Voor de verdediging van het eigen grondgebied betekent dit concreet: marineschepen voor de ondersteuning van kustwacht van het Koninkrijk, inclusief het Caribische deel van het Koninkrijk. Luchtmacht voor de bescherming van ons luchtruim – in samenwerking met België. Grondverdediging met de Duits-Nederlandse pantserdivisie en het Duits-Nederlandse legerkorps. Op dit moment worden missies wereldwijd uitgevoerd, ter bevordering van vrede, bijvoorbeeld door het verzorgen van trainingen (Afghanistan en Irak) en deelname aan de VN stabilisatiemissie in Mali.

Toelichting: Een paar kleine wijzigingen zodat de tekst feitelijk juist wordt:

- "eigen" schrappen (in "eigen marineschepen")
- "in Munster" schrappen (na 'legerkorps')
- schrappen zinsdeel over huidige inzet F16's en helicopters

Amendement 122 Waarom investeren in Defensie

Ingediend door: Het lid PALM (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.13, p.102, regelnr. 3, "de instabiliteit en dreigingen zijn toegenomen. De dreiging heeft ook een veelzijdiger gezicht gekregen. In het verleden kwam de dreiging enkel/met name van staande legers en van staten."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: de instabiliteit en statelijke en interstatelijke dreigingen zijn toegenomen. De dreiging heeft ook een veelzijdiger gezicht gekregen.

Toelichting: • "In het verleden kwam de dreiging enkel/met name van staande legers en van staten"
– interstatelijke dreiging keert juist terug
• De voorgestelde tekst geeft een betere duiding van de dreigingen waarmee Europa wordt geconfronteerd, waaruit het pleidooi voor meer investeren logischer volgt.

Amendement 124 Meerjarenplan Defensie

Ingediend door: Het lid PALM (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.13, p.102, regelnr. 16, "Meerjarige defensiebudgetafspraken, zodat ... inzet en mogelijkheden."

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Meerjarenplan voor Defensie. Regering en oppositie committeren zich aan een meerjarenplan voor Defensie, dat gekoppeld is aan meerjarige budgetafspraken, zodat er stabiliteit komt met betrekking tot onze internationale inzet en mogelijkheden

Toelichting: Een duidelijkere uitleg van wat precies de bedoeling is; defensiebudgetafspraken worden immers al gemaakt door de regeringspartijen.

Amendement 125 Essentie: een nieuwe defensievisie

Ingediend door: Het lid PALM (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.13, p.102, regelnr. 16, "Meerjarige defensiebudgetafspraken"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: een nieuw kopje toevoegen:
+ Een nieuwe defensievisie. Uiterlijk 2018 wordt door het nieuwe kabinet een visie op defensie ontwikkeld in het licht van de gewijzigde internationale veiligheidsverhoudingen en de toegenomen budgettaire mogelijkheden.

Toelichting:

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 126 veelzijdige krijgsmacht

Ingediend door: Het lid PALM (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.13, p.102, regelnr. 18, "Investerings voor een veelzijdige krijgsmacht"

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: De veelzijdigheid van de krijgsmachtsonderdelen die heeft geleden onder de bezuinigingen van de afgelopen jaren, en het achterstallig onderhoud, worden hersteld.

Toelichting: • De uitwerking van "investerings voor een veelzijdige krijgsmacht" is niet in lijn met het door de CU aangehangen concept van "Veelzijdig inzetbaar". Dit concept is afkomstig uit het eindrapport 'Verkenningen van Defensie', (2010) ingesteld door voormalig minister van Defensie Eimert van Middelkoop (CU). De CU heeft jarenlang gestaan voor de veelzijdige inzetbaarheid en zegt dat nu nog steeds te willen. De gekozen invulling geeft echter een ander concept weer: "Kort en krachtig" (of: "Vliegende Interventiemacht", Instituut Clingendael). Of de CU laat hiermee het concept "Veelzijdig inzetbaar" los, of de omschrijving komt niet overeen met het doel van de CU: een "veelzijdig inzetbare krijgsmacht".

- Dit amendement beoogt te blijven binnen de huidige CU-lijn, terug naar een veelzijdig inzetbare krijgsmacht die over de juiste middelen beschikt.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 127 Toezicht op drones

Ingediend door: Perspectief

Vindplaats: Hst.13, p.102, regelnr. 39, "mogelijk te maken."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Daarbij moet Nederland samen met andere landen optrekken om het op een verantwoordelijke en transparante wijze inzetten van drones in conflictsituaties te formaliseren en te bevorderen.

Toelichting: Binnen de huidige kaders van het internationaal oorlogsrecht is er ruimte om op correcte wijze drones in te zetten in een conflictsituatie en deze technologie heeft inderdaad belangrijke voordelen. Een maatschappelijk (en politiek) nadeel aan deze technologie is het gebrek aan transparantie en helderheid in het besluitvormingsproces dat leidt tot het inzetten van drones. Een belangrijke stap voorwaarts kan de overname zijn van een zgn. 'Drone Accountability Regime'; een niet-juridisch raamwerk waarbinnen staten enerzijds inzicht geven in hun overwegingen en waarbij NGOs, mogelijk met een Ombudspersoon, een controlerende rol vervullen. Anderzijds biedt het een middel om de reputatie van Nederland hoog te houden en andere landen op te roepen hetzelfde te doen. Transparantie, controleerbaarheid en het versterken van de internationale rechtsorde zijn sleutelfactoren in het goed en verantwoordelijk omgaan met de mogelijkheden die drones bieden.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 128 Materieelsamenwerking

Ingediend door: Het lid PALM (COLLECTIEF 10 LEDEN)

Vindplaats: Hst.13, p.103, regelnr. 32, "Samenwerking in EU-verband ..."

Wil tekst: toevoegen

Tekstvoorstel: Samenwerking en harmonisatie van materieel in EU-verband...

Toelichting: De voorgestelde tekst specificeert de noodzaak tot minder vrijblijvende Europese samenwerking op het gebied van defensiematerieel.

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -

Amendement 129 niet alleen samenwerken, ook versterken van economie

Ingediend door: ChristenUnie Ede

Vindplaats: Hst.14, p.105, regelnr. 19, "de rijksoverheid werkt...zeeland en fryslan"

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: De Rijksoverheid verstrekt samen met lokale en provinciale overheid de regionale economie. Sterke economische clusters in de regio, bijvoorbeeld in industrie of landbouw, krijgen steun bij programma's voor innovatie en verduurzaming. Bijvoorbeeld de chemiesector in Noord - Nederland, Dairy Chain Fryslân, Het voedselcluster FoodValley (World Food Center) in de Gelderse Vallei of de inzet op watertechnologie in Zeeland en Fryslân.

Toelichting: Het gaat niet alleen om samenwerken maar juist om versterken van de regionale economie. Verder zijn in deze tekst type fouten verwijderd en het WFC als voorbeeld van het voedselcluster toegevoegd)

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen - Mooie aanvulling

Amendement 131 Essentie: "Spoorverdubbeling ook in Randstad en Brabant nodig"

Ingediend door: ChristenUnie Almere

Vindplaats: Hst.14, p.106, regelnr. 10, ""Slimme infrastructurele oplossingen .... (spoorverdubbeling en elektrificatie.""

Wil tekst: wijzigen

Tekstvoorstel: Slimme infrastructurele oplossingen (passeersporen, ERTMS) kunnen de vervoerscapaciteit op het spoor vergroten. Drukke enkelsporige regionale spoorlijnen zoals Barneveld-Ede, Leeuwarden-Groningen, Leiden-Woerden, Winterswijk-Arnhem, Zwolle-Emmen en Zwolle-Almelo worden opgewaardeerd door (gedeeltelijke) spoorverdubbeling en elektrificatie. In de Randstad moeten de drukke trajecten Amsterdam-Almere, Gouda-Woerden, Utrecht-Veenendaal, Rotterdam-Delft, Breda-Tilburg en Nijmegen-Arnhem viersporig worden. In de Randstad moeten de drukke trajecten ook capaciteitsvergroting kunnen krijgen.

Toelichting: “Terecht wordt op blz. 79 en 107 de noodzaak van investeringen in het spoor maar genoemd maar er staan alleen concrete voorbeelden op regionale spoorlijnen buiten de Randstad. Deze knelpunten moeten zeker worden opgelost (daarom het woord “kunnen” geschrapt) maar ook op regionale lijnen in de Randstad zoals Leiden-Woerden en op 6 trajecten op het hoofdrailnet zijn grote knelpunten en dit treft grote groepen reizigers. Het spoorvervoer loopt hier de komende 10 jaar vast als niet wordt geïnvesteerd. Veel snelwegen rond de grote steden zijn de afgelopen jaren voor miljarden euro’s verdubbeld, nu is het de beurt aan het spoor. Genoemde investeringen in Brabant, Utrecht en Flevoland zijn bovendien noodzakelijk voor het verkorten van de reistijden van en naar Noord-, Oost en Zuid-Nederland. Op viersporige trajecten hoeven Sprinters namelijk niet meer te wachten op het passeren van Intercity’s en kunnen deze Intercity’s sneller rijden”

Pre-advies Landelijk Bestuur: Overnemen -
